

KATSAUKSIA AJANKOHTAISIIN OTUKSEN TUTKIMUKSIIN KORKEAKOULUTUKSEN SAAVUTETTAVUUDESTA

Juhani Saari, tutkija

OPISELUN JA KOULUTUKSEN TUTKIMUSSÄÄTIÖ

juhani.saari@otus.fi

Aikaisempia ja nykyisiä hankkeita Otuksessa

Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016

- Otus mukana tiedonkeruun toteutuksessa.

Korkeakoulujen saavutettavuus 2015 –tutkimus

- Laadullinen kyselytutkimus

Eriyisiä urapolkuja -tutkimus:

- ADHD/Aspergerin omaavien koulutus- ja urapolut
- Julkaistu tutkimus (Villa & Lavikainen 2015) sekä vertaistuellinen tarinajulkaisu (Villa 2015)

Hitaasti, mutta varmasti? Saavutettavuuden edistyminen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2000-luvulla. (2012)

Esityksen rakenne

Opiskelijabarometri 2016 kartoitti valtakunnallisesti opiskelijoiden kokemuksia opiskeluympäristön fyysisestä ja sosiaalisesta saavutettavuudesta:

- A) Koettu hyvinvointi: Miten erityistä tukea tarvitsevat kokevat hyvinvointinsa tason ja kuinka hyvinvointierot selittävät opiskelutyytyväisyyttä?
- B) Koettu opiskeluympäristön saavutettavuus: Erityistä tukea tarvitsevien ja muiden kokemuksia opiskeluympäristön saavutettavuudesta
- C) Erityisteemana korkeakoulutuksen digitalisaatio: Eroaako erityistä tukea tarvitsevien kokemus digitaalisista oppimisympäristöistä suhteessa muihin?

Tiedonkeruun toteutus

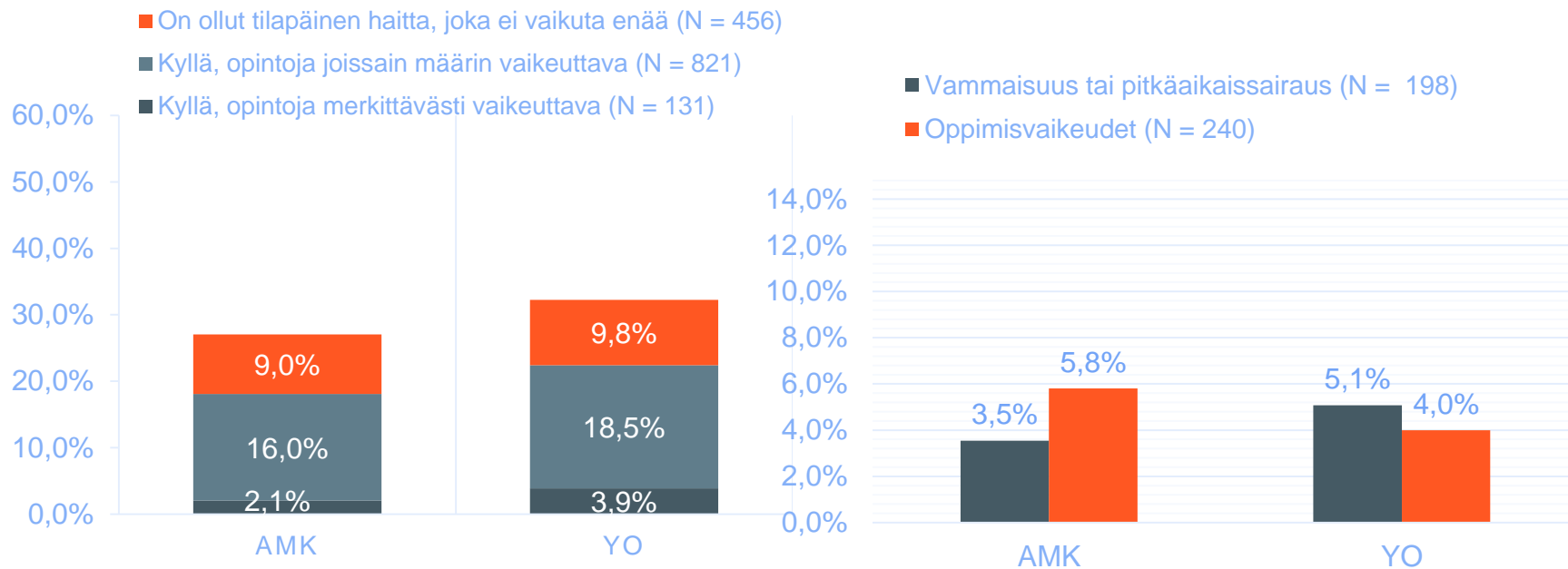
Korkeakouluittain ositettu otanta, jolla tavoiteltiin paikkakuntakohtaista vertailtavuutta (pyrittiin noin 400-600 opiskelijan otokseen suurimmilta paikkakunnilta).

Kyselyyn vastasi 2401 AMK- ja 2969 YO-opiskelijaa, vastausprosentti 22,9 (vertailukelpoinen vastausprosentti 26,8 (yo); 21,9 (amk))

Huom: Kyselytutkimuksen edustavuuden kannalta tärkeää tiedostaa tutkittavan ilmiön suhde vastaukseen! Ongelma erityisesti tilanteissa, jolloin tutkimuskohteena oleva ilmiö selittää kyselyn vastausaktiivisuutta (Groves 2006; Stoop 2005)

Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen aineistosta

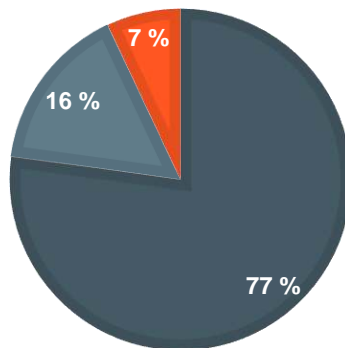
Opintoja merkittävästi vaikeuttava terveydellinen häiriö tai erityisryhmään kuuluminen:

Erityistuen tarpeen tunnistaminen jatkoanalyysiin

Työmääritelmä: Tarkasteltavat erityisryhmät tunnistettiin yhdistämällä edellisiä avainkysymyksiä koskeva tieto:

- Ei mikään (N = 4174)
- Oppimisvaikeus, pitkäaikaissairaus tai pieneksi koettu haitta (N = 788)
- Vakavaksi koettu haitta tai molemmat: oppimisvaikeus ja sairaus (N = 320)

OSA 1: KOETTU HYVINVOINTI

Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS)

Positiivisen mielenterveyden (itsearviointiin perustuva) mittari ensimmäistä kertaa mukana Opiskelijabarometrissa.

Keyes ym. (2012): Hyvä positiivinen mielenterveys suojaa opiskeluvaikeuksilta riippumatta siitä, kärsiikö opiskelija mielenterveysongelmasta.

Vahvoja assosiaatioita erilaisiin toimintakyvyn ja osallisuuden mittareihin

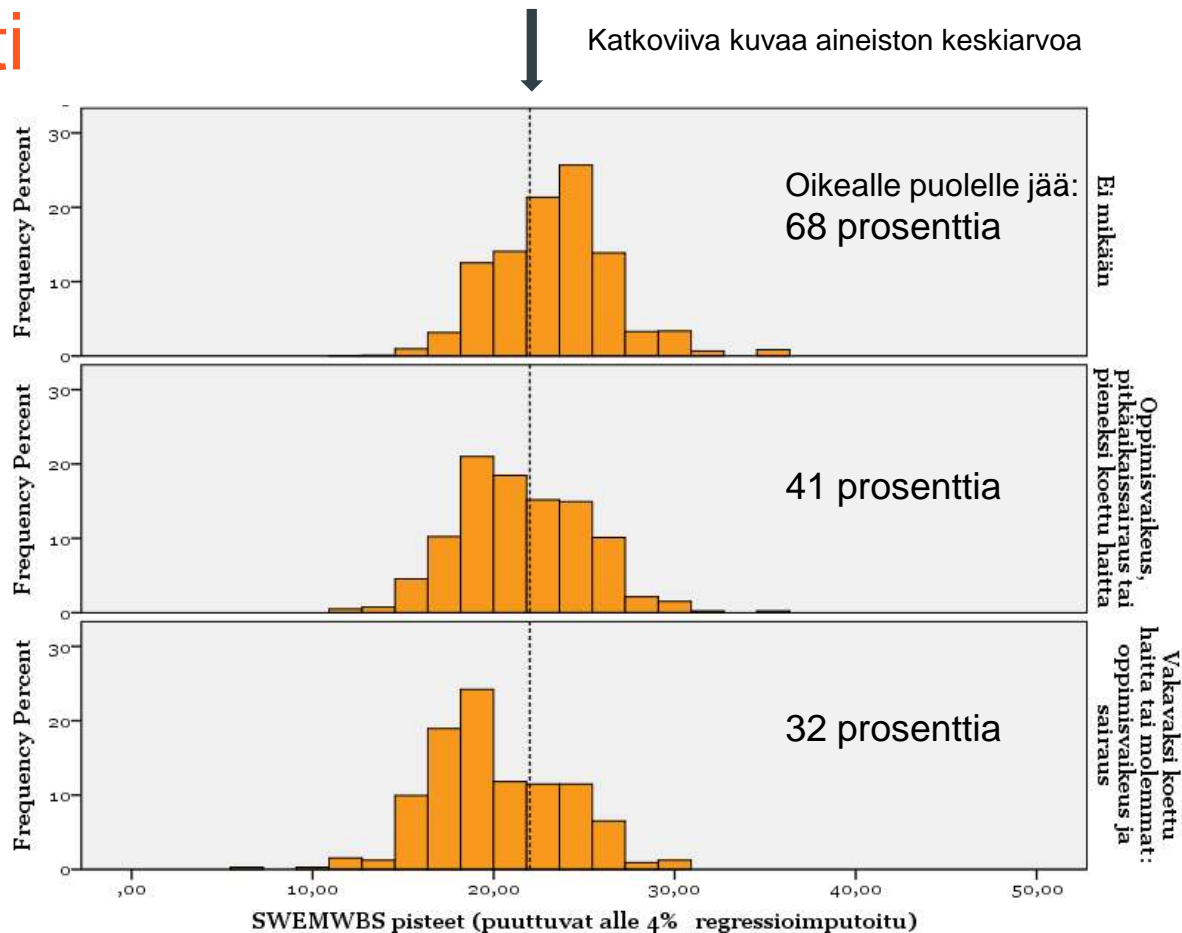
Pearsonin (ei-parametrinen) korrelaatio kiinnostaviin avainmuuttujiin

	Pearsonin korrelaatio		Pearsonin korrelaatio
<u>Tulevaisuusodotukset:</u>		<u>Osallisuus</u>	
Mitä ajattelet valmistumisen jälkeisestä tulevaisuudestasi?	,489**	Vaikutusmahdollisuudet oman korkeakoulusi tai oppilaitoksesi asioihin	,223**
Pystyykö vaikuttamaan omaan elämäänsä	,488**	Oppilaitoksen viestintä on avointa ja toimivaa	,196**
Työttömyyden pelko	,296**		
Miten kuvaisit omaa taloudenhallinnan- ja rahankäyttötaitojasi?	,222**	<u>Aktiivinen kansalaisuus</u>	
		Koko yhteiskuntaa koskeviin asioihin	,234**
		Kuinka todennäköisesti äänestät kevään 2017 kunnallisvaaleissa?	,127**
		Kuinka kiinnostunut olet politiikasta?	-,031*
<u>Opinnot</u>			
Kuinka vaikeaa tai helppoa sinun on selvittää opinnoissasi eteen tulevista merkittävistä ongelmista?	,415**		
Olen innoissani opiskelusta	,352**	<u>Turvallisuuden tunne</u>	
Kuinka tyytyväinen olet opintojesi etenemiseen suhteessa omiin tavoitteisiisi?	,333**	Koetko olosi turvalliseksi oppilaitoksessasi?	,192**
Kuinka tyytyväinen olet omalta oppilaitokseltasi (tiedekunta, korkeakoulu tai laitos) saamaasi opetukseen ja tukeen?	,249**	Koetko nykyisen asumisympäristösi turvalliseksi?	,230**
Opintoni ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti	,136**		

Koettu hyvinvointi

Koetun hyvinvoinnin jakauma tarkasteluluokissa (3).

Tilastollisen efektin koko: 0,269 (merkittävä)

Positiivinen hyvinvointi kompensoi joissain määrin erityistuen tarvitsijoiden opiskelutyytyväisyyden vajeita

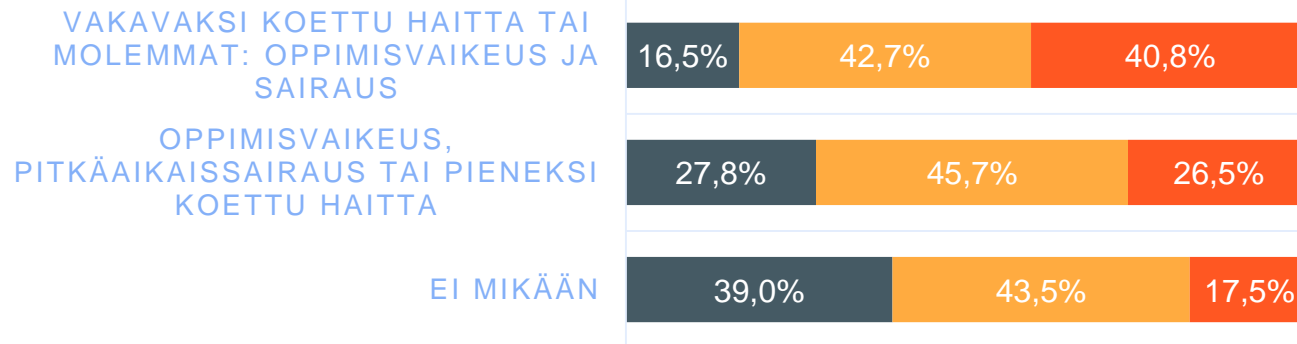
Positiivisen hyvinvoinnin yhteys opiskelutyytyväisyyteen (0-10) erityistuen tarpeen luokissa:

Koettu hyvinvointi (pisteet mediaanista poikki)		Opintojen etenemiseen	Omaan oppimiseen	Saamaasi tukeen?
Ei mikään	Alle 22	6,82	6,49	6,12
	Yli 22	7,92	7,65	7,07
Oppimisvaikeus, pitkäaikaissairaus tai pieneksi koettu häiriö	Alle 22	5,91	6,04	5,73
	Yli 22	7,39	7,25	6,75
Vakavaksi koettu häiriö tai molemmat: oppimisvaikeus ja sairaus	Alle 22	4,62	5,75	5,54
	Yli 22	6,22	6,94	5,34

Toimeentulon kokemus

Miten käytettävissäsi olevat rahat riittivät viimeksi kuluneen vuoden (12 kk) aikana?

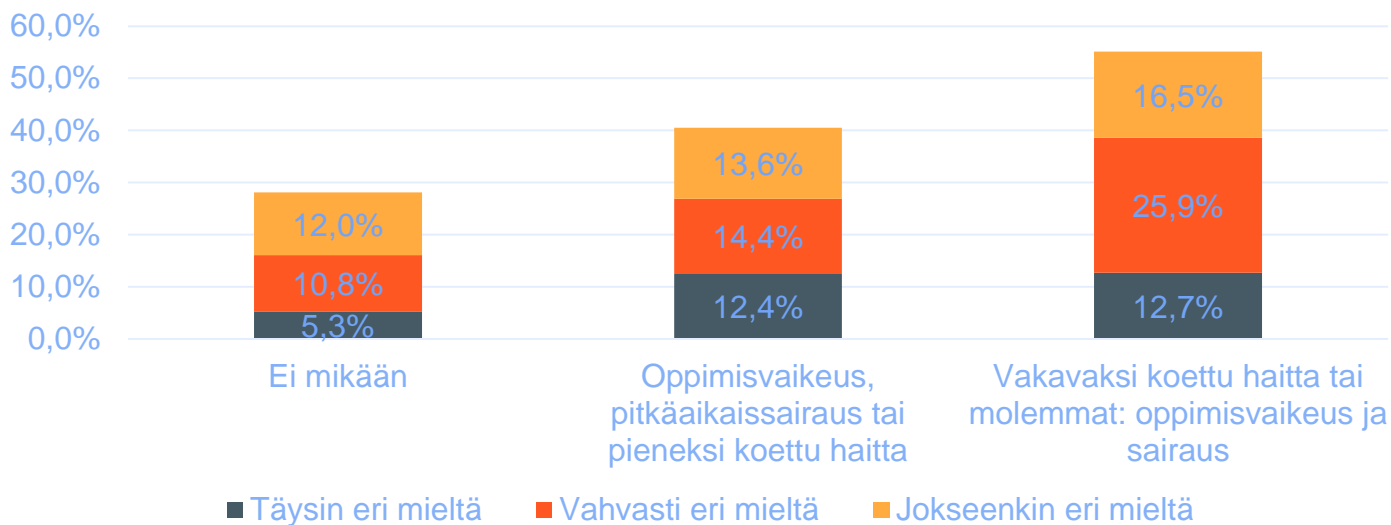
- Tulin hyvin toimeen
- Tulin toimeen, kun elin säästäväisesti
- Toimeentuloni oli niukkaa ja/tai epävarmaa

OSA 2: SAAVUTETTAVUUS OPETUKSESSA JA VAPAA-AJAN TOIMINNASSA

Sosiaalinen hyvinvointi 1

Erityisen tuen tarvitsijoiden kokemus eroaa muista varsin merkittävästi: Eri mieltä väitteen ”Tunnen kuuluvani oman alan opiskelijoiden yhteisöön” suhteen

Sosiaalinen hyvinvointi 2

E erityisen tuen tarpeessa olevat kokevat itsensä myös muita useammin yksinäisiksi

Yksinäisyyden kokemus

Läheisen keskustelutuki

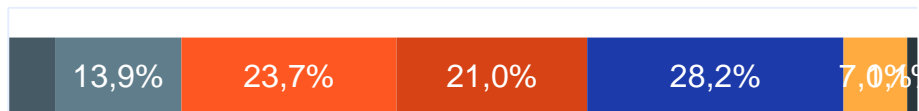

Erilaiset oppimisen tavat

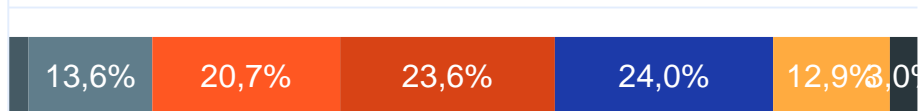
Vastausjakauma väitteeseen: ”Erilaiset oppimisen tavat otetaan korkeakoulussani huomioon”

■ Täysin eri mieltä ■ 2 ■ 3 ■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ 5 ■ 6 ■ Täysin samaa mieltä

VAKAVAKSI KOETTU HAITTA TAI MOLEMMAT:
OPPIMISVAIKEUS JA SAIRAUS

OPPIMISVAIKEUS, PITKÄAIKAISSAIRAUS TAI
PIENEKSI KOETTU HAITTA

EI MIKÄÄN

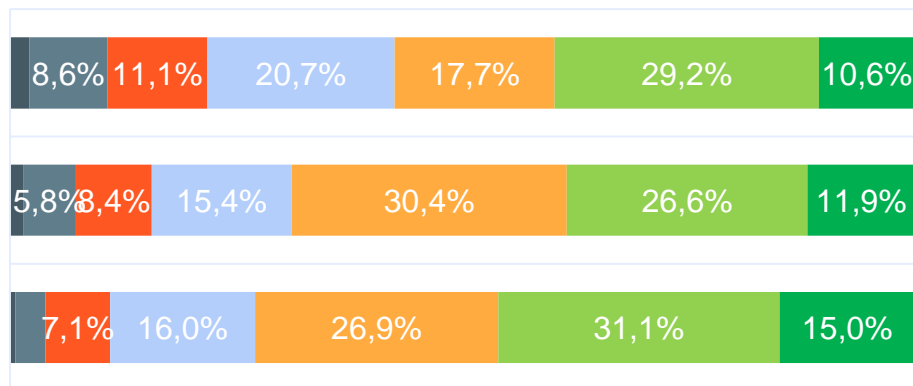

Tukea tarvitsevat kokevat tilojen esteellisyyden muita useammin ongelmana:

”Oppilaitoksen tilat ovat fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia (niihin on helppo kulkea ja olla niissä)”

■ Täysin eri mieltä ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ Täysin samaa mieltä

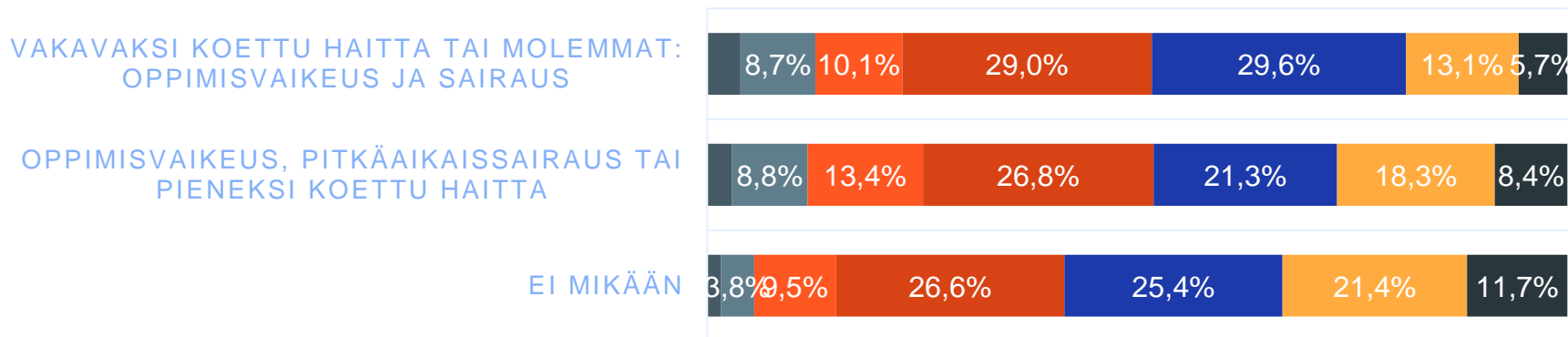
VAKAVAKSI KOETTU HAITTA TAI MOLEMMAT:
OPPIMISVAIKEUS JA SAIRAUS

Opiskelijoiden kokemus vapaa-ajan järjestöjen saavutettavuudesta

Kokemus järjestöjen saavutettavuudesta on yhteydessä erityistuen tarpeeseen:

■ Täysin eri mieltä ■ 2 ■ 3 ■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ 5 ■ 6 ■ Täysin samaa mieltä

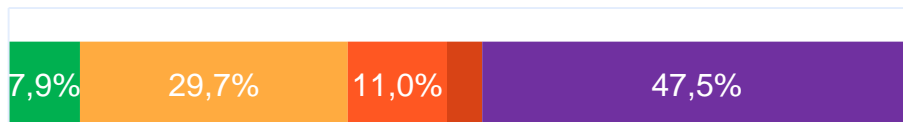

Liikuntapalveluiden saavutettavuus

Kuinka helpoksi koki liikunnan aloittamisen korkeakoululiikunnan palveluissa:

■ Erittäin helpoksi ■ Helpoksi ■ Hankalaksi ■ Erittäin hankalaksi ■ En käytä palveluja

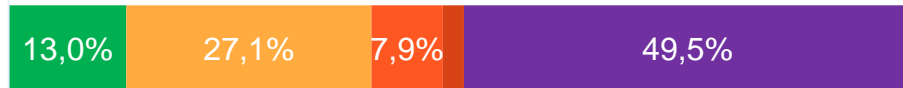
VAKAVAKSI KOETTU HAITTA TAI MOLEMMAT:
OPPIMISVAIKEUS JA SAIRAUS

OPPIMISVAIKEUS, PITKÄAIKAISSAIRAUS TAI
PIENEKSI KOETTU HAITTA

EI MIKÄÄN

OSA 3: ERITYISRYHMÄT JA KOULUTUKSEN DIGITALISAATIO

Koulutuksen digitalisaatio Opiskelijabarometrissa

Koulutuksen digitalisaatio ensimmäistä kertaa mukana erityisteemana Opiskelijabarometrissa:

- Opiskelijoiden kokemus omista digivalmiuksistaan
- Kokemus digitaalisten työkalujen ja oppimisympäristöjen käytöstä osana omia opintoja sekä korkeakoulussa yleisesti
- Kuinka paljon opiskelijat hyödyntävät erilaisia digitaalisia opiskelualustoja

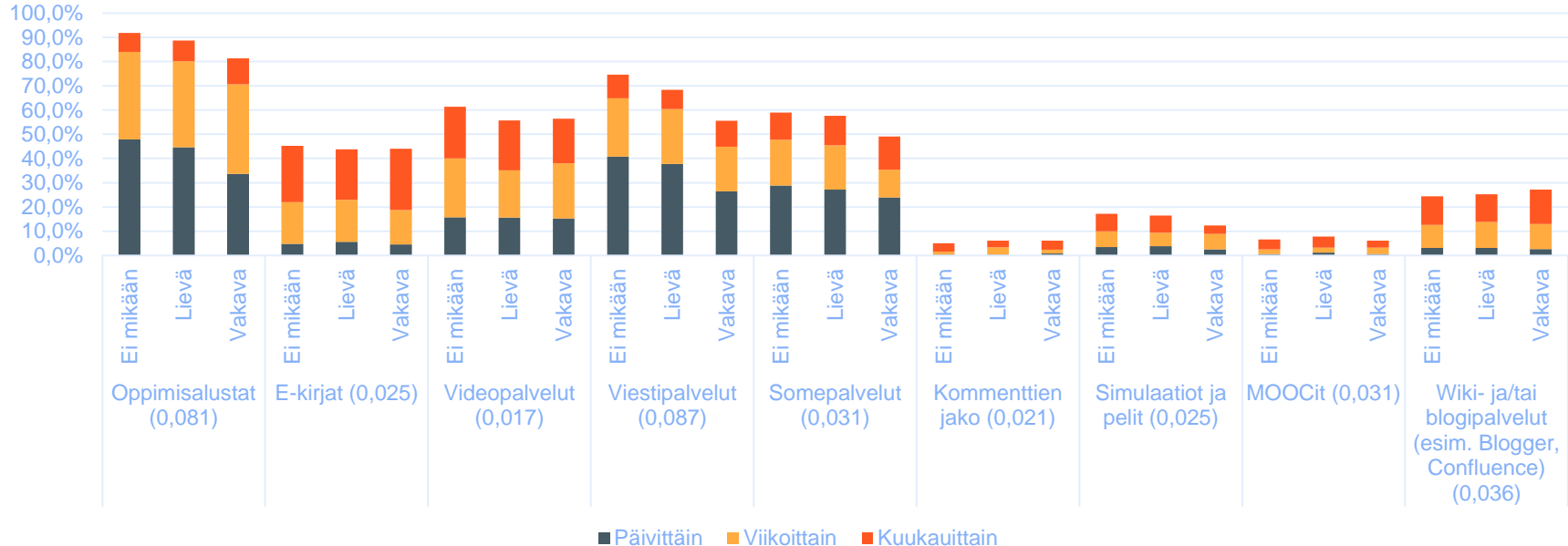
Viimeaikaista keskustelua

Koulutuksen digitalisaation yhtenä tavoitteena Suomessa ja maailmalla on pidetty koulutuksen saavutettavuuden parantamista erityisryhmien keskuudessa:

Blackhurst A. E. (2005). Historical perspective about technology applications for people with disabilities. In Edyburn D., Higgins K., Boone R. (Eds.), Handbook of special education research and practice (pp. 3–29). Whitefish Bay, WI: Knowledge by Design.

Digitaalisten opiskelutyökalujen saavutettavuus ei näyttäisi erottelevan juurikaan erityisryhmiä

Kuinka usein vastaaja hyödyntää opinnoissaan seuraavia oppimisalustoja:

Digitalisaatio 1

Digitaalisia laitteita tulisi hyödyntää opetuksessa nykyistä enemmän

■ Täysin eri mieltä ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ Täysin samaa mieltä

VAKAVAKSI KOETTU HAITTA TAI MOLEMMAT:
OPPIMISVAIKEUS JA SAIRAUS

OPPIMISVAIKEUS, PITKÄAIKAISSAIRAUS TAI
PIENEKSI KOETTU HAITTA

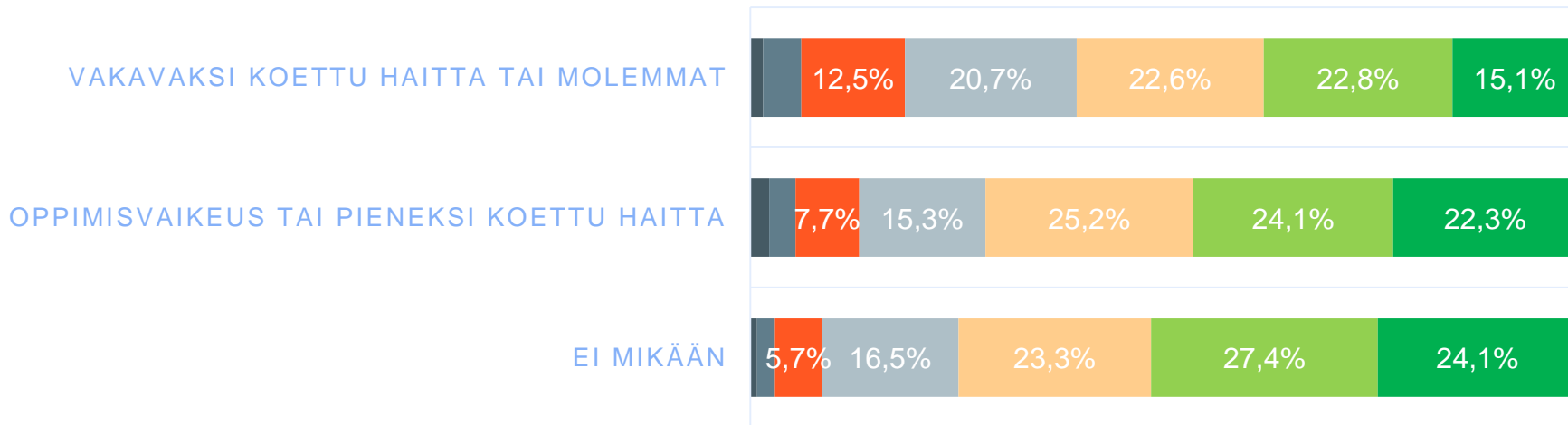
EI MIKÄÄN

Digitalisaatio 2

Oppilaitokseni digitaaliset työvälineet soveltuvat hyvin niihin opiskelutöihin, joihin niitä tarvitsen

■ Täysin eri mieltä ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ Täysin samaa mieltä

KIITOS!

(Muistakaa napata itsellenne ”Erityisiä urapolkuja –
tarinajulkaisu!)